

สรุปผลการเดินทางเข้าเยี่ยมเยือน
แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของหน่วยราชการ
ที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภค
ณ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

ของ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพ
และการคุ้มครองผู้บริโภค วุฒิสภา

จัดทำโดย

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน
สิทธิเสรีภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค
สำนักกรรมการ ๓
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

สารบัญ

	หน้า
บทนำ	๑
ส่วนที่ ๑	
ข้อมูลทั่วไปสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข	๓
ส่วนที่ ๒	
ประเด็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	๑๓
ภาคผนวก	๒๘

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค มีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทู้กิจการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริงหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยงานราชการ องค์กรเอกชน และองค์กรด้านสิทธิมนุษยชน ติดตาม ตรวจสอบการกระทำหรือละเว้นการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพ การสื่อสารมวลชนและสื่อสาธารณะ การคุ้มครองผู้บริโภค พิจารณาศึกษา ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ที่อยู่ในอำนาจและหน้าที่อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนฯ จึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการด้านการคุ้มครองผู้บริโภค โดยให้มีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาศึกษา รวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริงเบื้องต้น และปัญหาเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคและการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของผู้บริโภค ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน และองค์กรด้านการคุ้มครองผู้บริโภค เพื่อให้เกิดการบูรณาการการทำงานด้านการคุ้มครองผู้บริโภคและแก้ไขปัญหาของผู้บริโภค รวมทั้งส่งเสริมและผลักดันให้มีการพัฒนา กฎหมาย นโยบาย และมาตรการเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค ตลอดจนติดตามการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

จากหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการข้างต้น ประกอบกับภารกิจด้านการคุ้มครองผู้บริโภค มีหน่วยงานที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้องหลายหน่วยงานและอยู่ในหลายกระทรวง ซึ่งปัจจุบันปัญหาของผู้บริโภคมีความซับซ้อนมากขึ้น ในการแก้ไขปัญหาหรือการตัดสินใจ จำเป็นต้องใช้ความรู้และทักษะจากหลายสาขาวิชาชีพร่วมกัน ทำให้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาโดยส่วนราชการใดส่วนราชการหนึ่งได้หรือองค์กรใดองค์กรหนึ่งได้ รวมทั้งการบริหารงานตามภารกิจไม่สามารถแก้ไขปัญหาบางอย่างได้ เพราะการจัดแบ่งโครงสร้างขององค์กรภาครัฐในปัจจุบันแต่ละองค์กรจะมีพันธกิจขององค์กรอยู่ ซึ่งจะทำให้แต่ละองค์กรมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีอีกรูปแบบหนึ่งของการทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น นั่นคือ การบูรณาการในการทำงานของหน่วยงานด้านการคุ้มครองผู้บริโภค การบูรณาการการทำงานจะช่วยให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างการทำงานของแต่ละหน่วยงานได้ เป็นการขจัดความซ้ำซ้อนของงานที่เกิดขึ้น เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของงานตามยุทธศาสตร์ที่ตั้งเป้าหมายเอาไว้ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างแท้จริง

คณะอนุกรรมการด้านการคุ้มครองผู้บริโภค ในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค จึงได้มีมติเดินทางไปเยี่ยมเยือนและแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นด้านการคุ้มครองผู้บริโภค โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

๑. เพื่อเยี่ยมเยือน พบปะสนทนา แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภค

๒. รับฟังการดำเนินงาน สภาพปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการคุ้มครองผู้บริโภค
๓. เพื่อประสานความร่วมมือและสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรที่เกี่ยวข้องอันจะนำมาซึ่งการทำงานเชิงบูรณาการในการแก้ไขปัญหาของผู้บริโภคระหว่างหน่วยงาน

วิธีการดำเนินงาน

เดินทางไปศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นกับหน่วยงานด้านการคุ้มครองผู้บริโภค จำนวน ๕ หน่วยงาน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. วันศุกร์ที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ เวลา ๐๘.๐๐ - ๑๖.๓๐ นาฬิกา ศึกษาดูงาน และแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น ณ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สำนักงานนายกรัฐมนตรี และกรมที่ดิน กระทรวงมหาดไทย

๒. วันพฤหัสบดีที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ เวลา ๐๘.๐๐ - ๑๖.๐๐ นาฬิกา ศึกษาดูงาน และแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น ณ สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย

๓. วันศุกร์ที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๐๘.๐๐ - ๑๔.๐๐ นาฬิกา ศึกษาดูงาน และแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น ณ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. คณะอนุกรรมการด้านการคุ้มครองผู้บริโภค ในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค ได้แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น รับทราบข้อมูล ข้อเท็จจริง รวมทั้งรับฟังการดำเนินงาน สภาพปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการคุ้มครองผู้บริโภค

๒. เกิดเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินการด้านการคุ้มครองผู้บริโภค เพื่อประโยชน์ในการประสานงานต่อไป

ข้อมูลทั่วไปสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

๑. วิสัยทัศน์

เป็นองค์กรหลักด้านคุ้มครองผู้บริโภคและส่งเสริมผู้ประกอบการ
ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพเพื่อประชาชนสุขภาพดี

คำอธิบายวิสัยทัศน์ :

เป็นองค์กรหลัก หมายถึง เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่โดยตรง

คุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ หมายถึง การควบคุม กำกับดูแล ตรวจสอบ เฝ้าระวังทั้งก่อนและหลังผลิตภัณฑ์ออกสู่ตลาดให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

ส่งเสริมผู้ประกอบการด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ หมายถึง พัฒนาศักยภาพ และเตรียมความพร้อมผู้ประกอบการให้สามารถประกอบการได้ตามมาตรฐานที่กฎหมายกำหนด รวมถึงยกระดับมาตรฐานการประกอบการให้สามารถแข่งขันได้

ประชาชนสุขภาพดี หมายถึง ประชาชนไม่เสียชีวิต หรือเจ็บป่วยร้ายแรง (Serious injury) จากการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ถูกต้อง

๒. การกิจตามกฎหมาย/พันธกิจยุทธศาสตร์

๒.๑ การกิจตามกฎหมาย

กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุขมีภารกิจเกี่ยวกับการปกป้องและคุ้มครองสุขภาพของประชาชนจากการบริโภคผลิตภัณฑ์ ซึ่งล้วนถือเป็นผลิตภัณฑ์สุขภาพ โดยผลิตภัณฑ์สุขภาพเหล่านั้นต้องมีคุณภาพและปลอดภัย มีการส่งเสริมพฤติกรรมการบริโภคที่ถูกต้องด้วยข้อมูลทางวิชาการที่มีหลักฐานเชื่อถือได้ และมีความเหมาะสม เพื่อให้ประชาชนได้บริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ปลอดภัยและสมประโยชน์ โดยมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑) ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยอาหาร กฎหมายว่าด้วยยา กฎหมายว่าด้วยเครื่องสำอาง กฎหมายว่าด้วยวัตถุอันตราย กฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ กฎหมายว่าด้วยเครื่องมือแพทย์ กฎหมายว่าด้วยการป้องกันการใช้สารระเหย และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

๒) พัฒนาระบบและกลไก เพื่อให้การดำเนินการบังคับใช้กฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบ

๓) เฝ้าระวัง กำกับ และตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ สถานประกอบการและการโฆษณา รวมทั้ง ผลอันไม่พึงประสงค์ของผลิตภัณฑ์ การพัฒนาระบบความปลอดภัยด้านสารเคมีของประเทศ และเป็นแกนกลางร่วมดำเนินการกับองค์กรระหว่างประเทศด้านสารเคมี ตลอดจนมีการติดตามหรือเฝ้าระวังข้อมูลข่าวสารด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพจากภายในประเทศและภายนอกประเทศ

๔) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ เทคโนโลยี และระบบงานคุ้มครองผู้บริโภค ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๕) ส่งเสริม และพัฒนาผู้บริโภคให้มีศักยภาพในการเลือกบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ถูกต้องเหมาะสม ปลอดภัย และคุ้มค่า รวมทั้ง เพื่อให้ผู้บริโภคนั้นมีการร้องเรียนเพื่อปกป้องสิทธิของตนได้

๖) พัฒนาและส่งเสริมการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพโดยการมีส่วนร่วมของภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ประชาชน และเครือข่ายประชาคมสุขภาพ

๗) พัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อให้งานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ เกิดประโยชน์ต่อสุขภาพของประชาชนและผลประโยชน์ของประเทศชาติ

๘) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานหรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

๒.๒ พันธกิจ เพื่อการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์

- ๑) พัฒนาผู้บริโภคให้มีศักยภาพในการดูแลตนเอง เพื่อการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ปลอดภัย ถูกต้อง และเหมาะสม
- ๒) ส่งเสริมและพัฒนาการประกอบการให้มีศักยภาพแข่งขันได้ในระดับสากล เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของประเทศ
- ๓) ควบคุม กำกับดูแลผลิตภัณฑ์สุขภาพให้มีคุณภาพ ปลอดภัย และมีประสิทธิผล
- ๔) ส่งเสริมความมั่นคงด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ เพื่อให้คนไทยสามารถเข้าถึงได้ในยามปกติและภาวะฉุกเฉิน

๓. เป้าหมาย

ผู้บริโภคปลอดภัย ผู้ประกอบการก้าวไกล ระบบคุ้มครองสุขภาพไทยยั่งยืน

๔. ค่านิยม

Thai FDA

Thai (Thai Value) ซื่อสัตย์ อ่อนน้อมถ่อมตน

F (Focus on People) มุ่งผลประชาชน

D (Dependable) ฝึกตน เป็นที่พึ่งพา

A (Advancement) พัฒนาอย่างต่อเนื่อง

๕. ประเด็นยุทธศาสตร์

๑. พัฒนาระบบและกลไกการควบคุม กำกับดูแลผลิตภัณฑ์สุขภาพเชิงรุก และเป็นมาตรฐานสากล (Smart Regulation)
๒. การส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้บริโภคมีความรอบรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ (Smart Consumer)
๓. พัฒนางานบริการสู่ความเป็นเลิศและให้ผู้ประกอบการมีความสามารถในการแข่งขัน (Smart Service)
๔. พัฒนาและยกระดับองค์กรให้มีสมรรถนะสูง (Smart Organization)

๖. วัฒนธรรมองค์กร

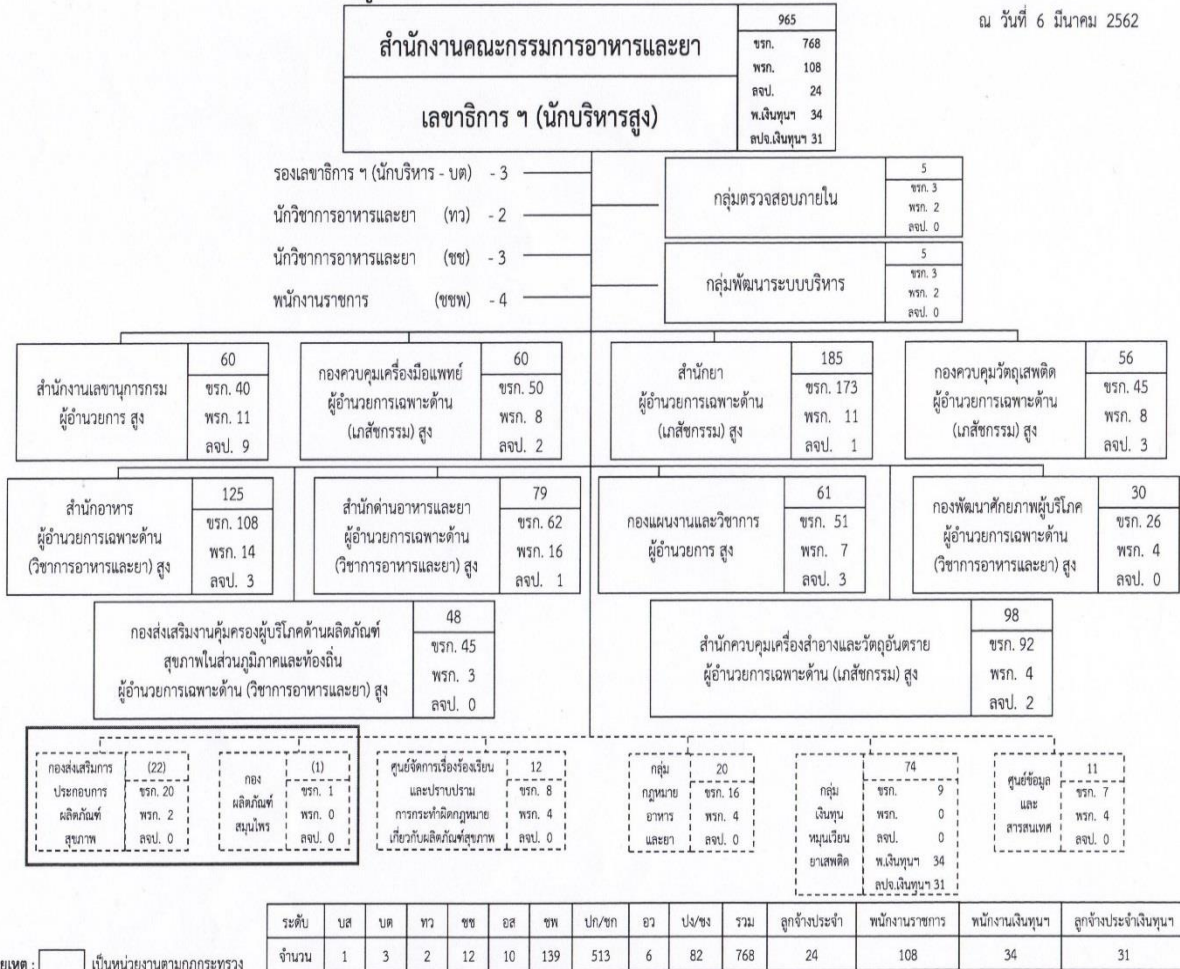
๑. การมีจิตอาสา (Volunteer Spirit)
๒. การมีจริยธรรม (Ethics)
๓. การเป็นมืออาชีพ (Professionalism)
๔. ความสามัคคี (Unity)

โครงสร้างและอัตรากำลัง

แผนภูมิโครงสร้างและอัตรากำลังตามแบ่งส่วนราชการภายใน

ปีงบประมาณ 2561
ณ วันที่ 6 มีนาคม 2561

หมายเหตุ : เป็นหน่วยงานตามกฎกระทรวง
 เป็นหน่วยงานที่จัดตั้งภายในอยู่ระหว่างขอจัดตั้งเป็นหน่วยงานตามกฎกระทรวง บุคลากรเกลี่ยจากหน่วยงานต่างๆ เพื่อช่วยปฏิบัติงาน
 เป็นหน่วยงานที่จัดตั้งภายใน บุคลากรเกลี่ยจากหน่วยงานต่างๆ เพื่อช่วยปฏิบัติงาน ยกเว้นกลุ่มกฎหมายอาหารและยา

หน้าที่ความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ตามกระทรวงแบ่งส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๕๒

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา มีภารกิจเกี่ยวกับการปกป้องและคุ้มครองสุขภาพของประชาชนจากการบริโภคผลิตภัณฑ์ซึ่งล้วนถือเป็นผลิตภัณฑ์สุขภาพ โดยผลิตภัณฑ์สุขภาพเหล่านั้นต้องมีคุณภาพและปลอดภัย มีการส่งเสริมพฤติกรรมการบริโภคที่ถูกต้องด้วยข้อมูลทางวิชาการที่มีหลักฐาน เชื่อถือได้และมีความเหมาะสม เพื่อให้ประชาชนได้บริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ปลอดภัยและสมประโยชน์ โดยมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยอาหาร กฎหมายว่าด้วยยา กฎหมายว่าด้วยเครื่องสำอาง กฎหมายว่าด้วยวัตถุอันตราย กฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ กฎหมายว่าด้วยเครื่องมือแพทย์ กฎหมายว่าด้วยการป้องกันการใช้สารระเหยและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(๒) พัฒนาระบบและกลไก เพื่อให้มีการดำเนินการบังคับใช้กฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบ

(๓) เฝ้าระวัง กำกับ และตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ สถานประกอบการและการโฆษณา รวมทั้งผลอันไม่พึงประสงค์ของผลิตภัณฑ์ ตลอดจนมีการติดตามหรือเฝ้าระวังข้อมูลข่าวสารด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพจากภายในประเทศและภายนอกประเทศ

(๔) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ เทคโนโลยี และระบบงานคุ้มครองผู้บริโภค ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

(๕) ส่งเสริม และพัฒนาผู้บริโภคให้มีศักยภาพในการเลือกบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ถูกต้องเหมาะสม ปลอดภัย และคุ้มค่า รวมทั้งเพื่อให้ผู้บริโภคนั้นมีการร้องเรียนเพื่อปกป้องสิทธิของตนได้

(๖) พัฒนาและส่งเสริมการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ โดยการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน และเครือข่ายประชาคมสุขภาพ

(๗) พัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อให้งานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ เกิดประโยชน์ต่อสุขภาพของประชาชน และผลประโยชน์ของประเทศชาติ

(๘) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา หรือตามที่กระทรวงหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาได้ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายจำนวน ๘ ฉบับ และอนุสัญญาและข้อตกลงระหว่างประเทศ อีกจำนวน ๔ ฉบับ ได้แก่

กฎหมาย

- พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ.๒๕๒๒

- พระราชบัญญัติยา พ.ศ.๒๕๑๐ และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๑๘) ฉบับที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๒๒) ฉบับที่ ๔ (พ.ศ.๒๕๒๘) และฉบับที่ ๕ (พ.ศ.๒๕๓๐)

- พระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ.๒๕๓๕

- พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ.๒๕๓๕ และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๔๔) และฉบับที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๕๑)
- พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๕๙
- พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.๒๕๒๒ และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๒๘) ฉบับที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๓๐) และฉบับที่ ๔ (พ.ศ.๒๕๔๓) ฉบับที่ ๕ (พ.ศ.๒๕๔๕) ฉบับที่ ๖ (พ.ศ.๒๕๖๐) และฉบับที่ ๗ (พ.ศ.๒๕๖๒)
- พระราชบัญญัติเครื่องมือแพทย์ พ.ศ.๒๕๕๑
- พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ.๒๕๓๓ และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๔๓) และฉบับที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๕๐)

อนุสัญญาและข้อตกลงระหว่างประเทศ

- The Single Convention on Narcotic Drug 1961
- The Convention on Psychotropic Substance 1971
- The International Code of Marketing of Breast-milk Substitute 1981
- The United Nation Convention Against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances 1988

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขได้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาดำเนินการภายใต้กฎหมายทั้ง ๘ ฉบับนี้ ได้แก่

๑. คณะกรรมการอาหาร
๒. คณะกรรมการยา
๓. คณะกรรมการเครื่องสำอาง
๔. คณะกรรมการวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท
๕. คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษ
๖. คณะกรรมการเครื่องมือแพทย์
๗. คณะกรรมการป้องกันการใช้สารระเหย

นอกจากนี้ คณะรัฐมนตรียังได้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อกำหนดนโยบายสนับสนุน ส่งเสริมการพัฒนาด้านยา อาหารและเคมีวัตถุ เป็นกลไกประสานงานกับหน่วยงานอื่น คณะกรรมการดังกล่าว ได้แก่ คณะกรรมการแห่งชาติทางด้านยา คณะกรรมการแห่งชาติด้านอาหาร คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยความปลอดภัยทางด้านเคมีวัตถุ การดำเนินงานควบคุมทางด้านต่าง ๆ จะต้องดำเนินให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ และมติของ คณะกรรมการตามกฎหมายดังกล่าวข้างต้น และเลขาธิการฯ รองเลขาธิการฯ เจ้าหน้าที่ของกองที่เกี่ยวข้อง เจ้าหน้าที่ในส่วนภูมิภาค ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัด นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด เกษัชกรกลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภคและเภสัชสาธารณสุข รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร ที่ อย. ได้มอบให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการคุ้มครองผู้บริโภค ด้านอาหารตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ.๒๕๒๒ เพื่อสามารถตรวจสอบดูแลคุณภาพมาตรฐานและความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์อาหาร

ที่จำหน่ายในท้องตลาด และทำหน้าที่เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ที่จะปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายและมติของคณะกรรมการดังกล่าวข้างต้น

รายชื่อผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

๑. นายแพทย์ไพศาล ดั่นคุ้ม เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา
๒. นายแพทย์สุรโชค ต่างวิวัฒน์ รองเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา
๓. นายแพทย์พูลลาภ ฉันทวิจิตรวงศ์ รองเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา
๔. เกสัชกรหญิงสุภัทรา บุญเสริม รองเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา และรักษาการผู้ทรงคุณวุฒิด้านมาตรฐานผลิตภัณฑ์ ด้านสาธารณสุข
ที่ปรึกษาสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
๕. เกสัชกรประพนธ์ อางตระกูล ที่ปรึกษาสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
๖. เกสัชกรสมชาย ปรีชาทวีกิจ ที่ปรึกษาสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
๗. เกสัชกรมรกต จรุงวรธรรม รักษาการผู้ทรงคุณวุฒิด้านความปลอดภัยและ ประสิทธิภาพของผลิตภัณฑ์และการใช้ผลิตภัณฑ์ ด้านสาธารณสุข และผู้อำนวยการกลุ่มเงินทุนหมุนเวียน ยาเสพติด
ผู้อำนวยการกองแผนงานและวิชาการ
๘. เกสัชกรหญิงวาริรัตน์ เลิศนที รักษาการผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาระบบคุ้มครองผู้บริโภค ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพในส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น
๙. เกสัชกรหญิงพรทิพย์ เจียมสุขชน รักษาการเลขานุการกรม
๑๐. นางระวีวรรณ ผดุงนายนนท์ ผู้อำนวยการกองควบคุมเครื่องมือแพทย์
๑๑. เกสัชกรหญิงกรภัทร ตรีสาศศรี ผู้อำนวยการกองควบคุมวัตถุเสพติด
๑๒. เกสัชกรหญิงชนิษฐา ตันตศิรินทร์งษ์ ผู้อำนวยการกองส่งเสริมงานคุ้มครองผู้บริโภค ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพในส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น และผู้อำนวยการกองส่งเสริมการประกอบการผลิตภัณฑ์สุขภาพ
๑๓. เกสัชกรหญิงวรสุดา ยุงทอง ผู้อำนวยการสำนักควบคุมเครื่องสำอางและวัตถุอันตราย
๑๔. เกสัชกรหญิงสุภาวดี ธีระวัฒน์สกุล ผู้อำนวยการสำนักด้านอาหารและยา
๑๕. เกสัชกรธเนศ สุวรรณเกศาวงษ์ ผู้อำนวยการสำนักยา
๑๖. เกสัชกรสุชาติ จองประเสริฐ รักษาการผู้อำนวยการกองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค
๑๗. นางสาวจิตรา เอื้อจิตรบำรุง ผู้อำนวยการสำนักอาหาร
๑๘. เกสัชกรวีระชัย นลวชัย รักษาการผู้เชี่ยวชาญด้านมาตรฐานอาหาร
๑๙. นางสาวอรุณรุ่งรงค์ ธีระวัฒน์ รักษาการผู้เชี่ยวชาญด้านความปลอดภัย
๒๐. เกสัชกรหญิงพนิตนาฏ คำนุ้ย และประสิทธิภาพของยา จากการใช้ยา

๒๑. นายวันชัย ศรีทองคำ	ผู้เชี่ยวชาญด้านความปลอดภัยของอาหาร
และการบริโภคอาหาร
๒๒. นายวิชณุ เชื้อพันธ์	ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายอาหารและยา
และหัวหน้ากลุ่มกฎหมายอาหารและยา
๒๓. เกสัชกรหญิงนุชนาฏ กิติวรรณนท์	ผู้เชี่ยวชาญด้านความปลอดภัยของเครื่องมือแพทย์
๒๔. เกสัชกรหญิงกรพินธุ์ ณ ระนอง	รักษาการผู้เชี่ยวชาญด้านการระบาดวิทยาของวัตถุเสพติด
๒๕. เกสัชกรอัมพร พุฒิอังกฤษ	รักษาการผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาระบบนำเข้า ส่งออก
ผลิตภัณฑ์สุขภาพ
๒๖. เกสัชกรหญิงณธิป วิมุตติโกศล	รักษาการผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาระบบการคุ้มครอง
ผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ด้านสาธารณสุข
๒๗. เกสัชกรหญิงสุนันทา พันธุ์วรรณ	รักษาการผู้เชี่ยวชาญด้านความปลอดภัย
ของเครื่องสำอางและวัตถุอันตราย
๒๘. เกสัชกรหญิงธารกมล จันทร์ประภาพร	ผู้เชี่ยวชาญด้านมาตรฐานยา
๒๙. นางสาวฉันทนา วิบูลรุ่งเรือง	หัวหน้ากลุ่มตรวจสอบภายใน
๓๐. นางสาวภัทราภรณ์ วัฒนโพธิธร	หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
๓๑. นายปานศักดิ์ ปราโมกษ์ชน	ผู้อำนวยการศูนย์ข้อมูลและสารสนเทศ
๓๒. เกสัชกรหญิงอรัญญา เทพพิทักษ์	ผู้อำนวยการศูนย์จัดการเรื่องร้องเรียนและปราบปราม
การกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพ
๓๓. เกสัชกรวราวุธ เสริมสินสิริ	ผู้อำนวยการกองผลิตภัณฑ์สมุนไพร

ประเด็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

ด้านอาหาร

๑. บรรดาสินค้าเกษตรประเภทผักสดจากต่างประเทศที่นำเข้ามาจำหน่ายในประเทศไทย ซึ่งมีข้อมูลว่าสามารถดำรงความสดไว้ได้ถึง ๗ วัน ต่างจากผักสดที่ผลิตในประเทศที่คงความสดได้เพียง ๓ วัน จึงทำให้ผู้ค้ารายใหญ่นิยมที่จะนำเข้าจากต่างประเทศมาจำหน่ายเพราะมีความเสี่ยงน้อยกว่า เบื้องต้นมีข้อเท็จจริงประการใด และ อย. ได้มีการตรวจ สํารวจสินค้าเกษตรประเภทผักสดจากต่างประเทศหรือไม่อย่างไร ถ้ามีการตรวจได้ผลอย่างไรบ้าง

๒. ปัจจุบันมีหน่วยสารวัตรอาหารและยา ซึ่งมีอำนาจและหน้าที่สุ่มตรวจยาหรืออาหารที่มีการจำหน่ายทั่วไป เพื่อดูแลให้ประชาชนผู้บริโภคได้รับความปลอดภัยหรือไม่ อย่างไร

๓. สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ และหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เช่น กรมวิชาการเกษตร กรมประมง สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์การเกษตร เป็นต้น มีการกำหนดขอบเขตในการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างไร และมีปัญหาและอุปสรรค ในกรณีการสุ่มตรวจพืช ผัก ผลไม้ อาหารทะเล เนื้อสัตว์ อาหารปรุงสุก ตามสถานที่จำหน่ายต่าง ๆ เพื่อดูแลประชาชนผู้บริโภคให้ได้รับความปลอดภัยหรือไม่ อย่างไร

๔. อันตรายจากลวดเย็บกระดาษที่ใช้เย็บภาชนะใส่ขนมหรือถุงขนมได้ดำเนินการเรื่องนี้หรือไม่ อย่างไร

๕. มีมาตรการในการตรวจสอบการใช้กล่องโฟมบรรจุอาหารที่ส่งผลเสียต่อร่างกายหรือไม่ และมีแนวคิดเสนอกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเพื่อที่จะเป็นการให้ความคุ้มครองผู้บริโภคหรือไม่ อย่างไร

๖. จากที่มีการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตในเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของน้ำตาล อาทิ น้ำอัดลม ชาเขียว กาแฟ เครื่องดื่มชูกำลัง และน้ำผลไม้ ปัจจุบันประชาชนมีความตื่นตัวในการบริโภคน้ำตาล จึงต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับฉลากที่ต้องระบุปริมาณน้ำตาล แต่ในปัจจุบันยังไม่มี การดำเนินการเรื่องดังกล่าวอย่างเป็นทางการ ซึ่งพบว่าเครื่องดื่มที่จำหน่ายตามท้องตลาดระบุปริมาณน้ำตาลบนฉลากตามที่กฎหมายกำหนด แต่ในความเป็นจริงมีการระบุปริมาณน้ำตาลที่แท้จริงโดยหลีกเลี่ยงไปใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษหรือคำศัพท์ทางวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับน้ำตาล ซึ่งประชาชนจำนวนมากไม่มีความเข้าใจคำศัพท์ดังกล่าว และไม่ทราบว่าการระบุปริมาณน้ำตาลที่แท้จริงอยู่เท่าใด ในการนี้ ทาง อย. มีมาตรการควบคุมฉลากเครื่องดื่มเพื่อให้มีการระบุปริมาณน้ำตาลที่ชัดเจน และให้ประชาชนทั่วไปสามารถอ่านและเข้าใจได้ง่ายอย่างไรบ้าง

ด้านยา

๑. มีการสุ่มติดตามตรวจสอบผลิตภัณฑ์ที่ได้รับเครื่องหมายรับรอง โดยมีกระบวนการผลิตที่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่ได้รับอนุญาตหรือไม่ อย่างไร และหากพบว่าไม่ถูกต้องตามที่ได้รับอนุญาต จะมีมาตรการดำเนินการอย่างไร

๒. มีการสุ่มตรวจสอบผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง อาหารเสริม ที่จำหน่ายทางออนไลน์บ้างหรือไม่ โดยที่ผลิตภัณฑ์ที่จัดจำหน่ายนั้นได้ร้องขอให้ตรวจสอบและอนุญาตให้จำหน่ายแล้วหรือไม่ อย่างไร รวมทั้งเนื้อหาสาระสำคัญที่ใช้ในการแนะนำผลิตภัณฑ์ ได้รับอนุญาตถูกต้องหรือไม่ และมีมาตรการลงโทษกรณีมีการโฆษณาเกินจริงและการโฆษณาทำให้เกิดความเข้าใจผิดหรือไม่ อย่างไร

๓. นโยบายของรัฐบาลในการเตรียมเสนอกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยเฉพาะการปลดล็อก “พืชกระท่อม” ออกจากบัญชีแนบท้ายของพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.๒๕๖๒ มีความคิดเห็นอย่างไร

๔. เยาวชนอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี จะต้องถูกจำกัดการเข้าถึงโพสต์ของผลิตภัณฑ์อาหารเสริมที่เกี่ยวกับการลดน้ำหนักและการศัลยกรรมเสริมความงาม เนื่องจากบรรดาศิลปิน นักแสดง และกลุ่มคนที่มีอิทธิพลในสังคมออนไลน์ (Influencer) นิยมโพสต์รูปตัวเองในลักษณะของผลดีจากการใช้ผลิตภัณฑ์อาหารเสริมที่เกี่ยวกับการลดน้ำหนักและการศัลยกรรมเสริมความงาม พร้อมอวดอ้างสรรพคุณของสินค้าเหล่านั้น เป็นสาเหตุให้เยาวชนอยากลองใช้ผลิตภัณฑ์ดังกล่าว อีกทั้งต้องการให้ตนเองเหมือนกับบุคคลเหล่านั้น และยังคงใจเยาวชนด้วยการบรรยายสรรพคุณเกินจริง กระตุ้นยอดขายด้วยการมีส่วนลดให้ ได้ดำเนินการเรื่องดังกล่าวหรือไม่ อย่างไร

๕. มีความคิดเห็นอย่างไร หากฝ่ายนิติบัญญัติจะเปลี่ยนจาก “คลายล็อก” เป็น “ปลดล็อก” พืชเสพติด เช่น กัญชา กัญชง พืชกระท่อม เป็นต้น

ด้านอื่น ๆ

๑. ความแตกต่างระหว่างเลขที่อาหารและยาและเลขที่จัดแจ้ง มีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

๒. ความเสี่ยงของผู้บริโภคจากผลิตภัณฑ์ในการควบคุมของ อย. ที่ผลิตและจำหน่ายตามท้องตลาดทั่วไป เพื่อเป็นการแจ้งเตือนผู้บริโภคให้ระมัดระวังตรวจสอบก่อนเลือกซื้อและบริโภคผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องชนิดใดเป็นพิเศษหรือไม่ รวมทั้งมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริโภคในการเลือกซื้อและใช้สินค้าอย่างถูกต้องเหมาะสม และเกิดความปลอดภัยหรือไม่

๓. กฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของ อย. มีปัญหาในการบังคับใช้หรือไม่ และควรมีการแก้ไขหรือไม่ อย่างไร

๑. บรรดาสินค้าการเกษตรประเภทผักสดจากต่างประเทศที่นำเข้ามาจำหน่ายในประเทศไทย ซึ่งมีข้อมูลว่าสามารถดำรงความสดไว้ได้ถึง ๗ วัน ต่างจากผักสดที่ผลิตในประเทศที่คงความสดได้เพียง ๓ วัน จึงทำให้ผู้ค้ารายใหญ่นิยมที่จะนำเข้าจากต่างประเทศมาจำหน่ายเพราะมีความเสี่ยงน้อยกว่า เบื้องต้นมีข้อเท็จจริงประการใด และ อย. ได้มีการตรวจ สํารวจสินค้าเกษตรประเภทผักสดจากต่างประเทศหรือไม่อย่างไร ถ้ามี การตรวจได้ผลอย่างไรบ้าง

คำตอบ :

ปัจจุบัน ยังไม่มีข้อมูลทางวิชาการที่ชัดเจนยืนยัน เรื่องผักสดจากต่างประเทศที่นำเข้ามาจำหน่ายในประเทศไทยสามารถดำรงความสดไว้ได้ถึง ๗ วัน ต่างจากผักสดที่ผลิตในประเทศที่คงความสดได้เพียง ๓ วัน โดยความสดของผักขึ้นอยู่กับชนิดของผัก คุณภาพของสินค้า การขนส่ง และการเก็บรักษา ซึ่งผักนำเข้าจากต่างประเทศมักจะมีการควบคุมอุณหภูมิระหว่างการขนส่งสินค้าจนถึงสถานที่จำหน่าย

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาได้มีการดำเนินการตรวจสอบผักผลไม้สดจากต่างประเทศ ดังนี้

๑. สุ่มเก็บตัวอย่างผักผลไม้ เพื่อทดสอบหาสารตกค้างจากวัตถุอันตรายทางการเกษตรด้วยชุดทดสอบเบื้องต้น หากพบข้อสงสัยว่ามีสารตกค้าง จะนำตัวอย่างส่งตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการที่เป็นไปตามมาตรฐานสากล หากพบผลตรวจวิเคราะห์ไม่ได้มาตรฐานไม่อนุญาตให้นำเข้าประเทศ สำหรับผู้นำเข้า ที่มีผลตรวจวิเคราะห์จากห้องปฏิบัติการที่เป็นไปตามมาตรฐานจากประเทศต้นทางรับรองว่าผักผลไม้มีความปลอดภัย เจ้าหน้าที่จะตรวจปล่อยสินค้าให้นำเข้าได้ โดยเก็บตัวอย่างส่งตรวจวิเคราะห์เพื่อยืนยัน

ทั้งนี้ ในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๒ มีผลการตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการผักและผลไม้ ณ ด่านนำเข้าเพื่อหาสารปนเปื้อน จำนวน ๑๓๒ ชนิดสาร จำนวน ๗๖๔ รายการ พบว่า ผ่านมาตรฐานฯ ๖๑๕ รายการ ไม่ผ่าน ๑๔๙ รายการ

๒. จัดทำรายชื้อผักผลไม้จากแหล่งผลิตที่พบปัญหา แจ้งด่านอาหารและยาทุกด่านฯ ทราบ เพื่อทำการตรวจสอบอย่างเข้มงวด โดยการเก็บตัวอย่างส่งตรวจห้องปฏิบัติการวิเคราะห์ทันทีก่อนการตรวจปล่อยเมื่อผลวิเคราะห์เป็นไปตามมาตรฐานจึงจะให้นำเข้าในประเทศได้

๓. ข้อมูลการนำเข้าผักและผลไม้สด ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๒ ล่าสุดรวมประมาณ ๓.๖ ล้านตัน มูลค่าการนำเข้าประมาณ ๕๙,๐๐๐ ล้านบาท ประเทศไทยมีการนำเข้าผักจากประเทศจีนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๕๗ รองลงมาคือประเทศกัมพูชาคิดเป็นร้อยละ ๒๒ และประเทศลาวร้อยละ ๙ ตามลำดับ สำหรับสัดส่วนการนำเข้า

ผลไม้คิดเป็นประเทศจีน ๑.๓ ล้านตัน (ร้อยละ ๓๕) ประเทศเวียดนาม ๐.๕ ล้านตัน (ร้อยละ ๑๓) และสหรัฐอเมริกา ๐.๔ ล้านตัน (ร้อยละ ๑๒)

โดยมีการนำเข้าผักผลไม้ทางบกผ่านด่านอาหารและยา อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ทางเรือผ่านด่านอาหารและยาท่าเรือแหลมฉบัง ด่านอาหารและยาลาดกระบัง และด่านอาหารและยาท่าเรือกรุงเทพมหานคร และทางอากาศผ่านด่านอาหารและยา ท่าอากาศยานนานาชาติสุวรรณภูมิ (คลังสินค้า)

๔. **อย. มีมาตรการในการตรวจสอบผักผลไม้สดจากต่างประเทศ** โดยมีการคัดกรองเบื้องต้นว่าจะต้องมาจากสถานที่ที่ได้รับรองมาตรฐานสำหรับการผลิตสินค้าเกษตร (Global GAP) หรือหนังสือรับรองมาตรฐานของโรงคัดบรรจุตามที่กำหนดในประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ ๓๘๖ พ.ศ.๒๕๖๐ เรื่อง กำหนดวิธีการผลิตเครื่องมือ เครื่องใช้ในการผลิตและการเก็บรักษา ผักหรือผลไม้สดบางชนิด และการแสดงฉลากในส่วนของการตรวจสอบผักผลไม้จะให้ทำการสุ่มเก็บตัวอย่างเพื่อทดสอบหาสารตกค้างจากวัตถุอันตรายทางการเกษตรด้วยชุดทดสอบเบื้องต้น หากพบข้อสงสัยว่ามีสารตกค้างจากวัตถุอันตรายทางการเกษตรก็จะนำตัวอย่างส่งตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการที่เป็นไปตามมาตรฐานสากล หากพบผลตรวจทางห้องปฏิบัติการไม่ได้มาตรฐานไม่อนุญาตให้นำเข้าประเทศ สำหรับผู้นำเข้ามีผลตรวจวิเคราะห์จากห้องปฏิบัติการที่เป็นไปตามมาตรฐานจากประเทศต้นทางรับรองว่าผัก ผลไม้ มีความปลอดภัย เจ้าหน้าที่จะตรวจปล่อยสินค้าให้นำเข้าได้ โดยเก็บตัวอย่างส่งตรวจวิเคราะห์เพื่อยืนยัน ทั้งนี้ อย. จะจัดทำรายชื่อผักผลไม้จากแหล่งผลิตที่พบปัญหาแจ้งด่านอาหารและยาทุกด่านฯ ทราบ เพื่อทำการตรวจสอบอย่างเข้มงวด โดยการเก็บตัวอย่างส่งตรวจห้องปฏิบัติการวิเคราะห์ทันทีก่อนการตรวจปล่อย เมื่อผลวิเคราะห์เป็นไปตามมาตรฐานจึงจะให้นำเข้าในประเทศได้

ข้อมูลการตรวจวิเคราะห์สุ่มตรวจหาสารกำจัดศัตรูพืชตกค้างในผักและผลไม้

จำนวน ๑๓๒ สาร ณ ด่านนำเข้า โดยการตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการ พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๒

ปีงบประมาณ	ปริมาณการนำเข้า (รายการ)	จำนวนตัวอย่างที่ สุ่มตรวจ (รายการ)	ผลการตรวจจำนวนตัวอย่าง (รายการ/ร้อยละ)	
			ผ่าน	ไม่ผ่าน
๒๕๖๑	๑๕๔,๔๗๑	๗๖๓	๖๓๘ (ร้อยละ ๘๓.๖๒)	๑๒๕ (ร้อยละ ๑๖.๓๐)
๒๕๖๒	๑๖๒,๓๒๐	๗๖๔	๖๑๕ (ร้อยละ ๘๐.๕๐)	๑๔๙ (ร้อยละ ๑๙.๕๐)

หมายเหตุ : ข้อมูล ณ วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

๒. ปัจจุบันมีหน่วยสารวัตรอาหารและยา ซึ่งมีอำนาจหน้าที่คุ้มครองยาหรืออาหารที่มีการจำหน่ายทั่วไปเพื่อดูแลให้ประชาชนผู้บริโภคได้รับความปลอดภัยหรือไม่ อย่างไร

คำตอบ :

๑. ปัจจุบัน โครงสร้าง อย. ไม่มีกองสารวัตรอาหารและยา โดยมีการปรับโครงสร้างตามประเภทผลิตภัณฑ์ ประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์ยา อาหาร เครื่องสำอาง วัตถุอันตราย เครื่องมือแพทย์ และวัตถุเสพติด ซึ่งในหน่วยงานดังกล่าวจะมีกลุ่มกำกับดูแลหลังออกสู่ตลาด เพื่อให้การบริหารงานในแต่ละผลิตภัณฑ์มีประสิทธิภาพ ดูแลครบวงจร ตั้งแต่ก่อนออกสู่ตลาดและหลังออกสู่ตลาด โดยมีหน้าที่ในการตรวจสอบผลิตภัณฑ์สุขภาพในระบบที่ได้รับอนุญาตจาก อย.

๒. นอกจากนี้ ยังได้ตั้งหน่วยงานภายใน ชื่อ “ศูนย์จัดการเรื่องร้องเรียนและปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพ (ศรป.)” ซึ่งทำหน้าที่ในการตรวจสอบ เฝ้าระวังผู้กระทำผิดกฎหมายที่อยู่ในระบบ จัดการปัญหาเรื่องร้องเรียนฯ ร่วมกับกองผลิตภัณฑ์ และการปราบปรามผู้กระทำผิดตามกฎหมาย เช่น สืบหา ทะลายแหล่งผลิตผลิตภัณฑ์ผิดกฎหมาย เช่น ร้านขายยาไม่มีเภสัช สำนักยาจะไปตรวจและหากมีการร้องเรียนว่ามีการขายผลิตภัณฑ์ยาไม่ขึ้นทะเบียน ณ ร้านขายยา ศรป. จะดำเนินการตรวจสอบ หากพบผลิตภัณฑ์ผิดกฎหมายจะดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนด

โดยในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๒ อย. ได้คุ้มครองผลิตภัณฑ์อาหาร จำนวน ๑๔.๐๑๙ รายการ (ได้มาตรฐาน ๑๒,๕๕๗ รายการ) ผลิตภัณฑ์ยา จำนวน ๑,๒๓๔ รายการ (ได้มาตรฐานทั้งหมด) นอกจากนี้ยังมีการตรวจ ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง วัตถุอันตราย เครื่องมือแพทย์ และวัตถุที่มีสารเสพติด

๓. อย. กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ และหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เช่น กรมวิชาการ การเกษตร กรมประมง สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เป็นต้น มีการกำหนดขอบเขตในการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างไร และมีปัญหาอุปสรรค ในกรณี การสุ่มตรวจพืช ผัก ผลไม้ อาหารทะเล เนื้อสัตว์ อาหารปรุงสุกตามสถานที่จำหน่ายต่าง ๆ เพื่อดูแลประชาชน ผู้บริโภคให้ได้รับความปลอดภัยหรือไม่ อย่างไร

คำตอบ :

อย. ได้มีการบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อดูแลความปลอดภัยของผู้บริโภค ดังนี้

ความร่วมมือ	ขอบเขตในการปฏิบัติงาน	บทบาทหน้าที่	ข้อจำกัด
อย. และ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ (วพ.)	อย. เก็บตัวอย่าง	อย. เฝ้าระวังผลิตภัณฑ์ที่มีการผลิต นำเข้า และมีการจำหน่ายในท้องตลาดอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี	๑. งบประมาณโดยเฉพาะค่าใช้จ่ายในการซื้อตัวอย่าง และค่าใช้จ่ายในการตรวจวิเคราะห์ ๒. จำนวนบุคลากร
	วพ. ตรวจวิเคราะห์	วพ. ตรวจวิเคราะห์อาหาร พัฒนาวิธีการตรวจวิเคราะห์อาหาร และให้ข้อมูลเชิงเทคนิคเกี่ยวกับวิธีการตรวจวิเคราะห์ ผลการตรวจวิเคราะห์ รวมทั้งเป็นพยานในการดำเนินคดี	1. ระยะเวลาในการรายงานผลการตรวจวิเคราะห์ 2. ต้องใช้ระยะเวลาในการพัฒนาวิธีการตรวจวิเคราะห์อาหารบางรายการ
อย. และ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	ถ่ายโอนภารกิจการตรวจปล่อยสินค้า ณ ด่านนำเข้าให้กับ กรมวิชาการเกษตร กรมปศุสัตว์ และกรมประมง เพื่อลดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติ		
อย. และ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ และสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.)	จัดทำกฎระเบียบด้านอาหาร โดยแต่ละหน่วยงานจะมีขอบเขตอำนาจที่ต่างกัน โดยอาหารแปรรูปจะอยู่ในอำนาจของ อย.	- อย. เป็นฝ่ายเลขานุการ คณะกรรมการอาหาร - ผู้แทน วพ. และ มกอช. เป็น อนุกรรมการอาหาร และกรรมการอาหาร	

การดำเนินการสุ่มตรวจเฝ้าระวังผักและผลไม้สด มีดังนี้

๑. **กรณีเฝ้าระวัง** โดยการสุ่มเก็บตัวอย่างผลิตภัณฑ์จากสถานที่ผลิต ณ โรงคัดบรรจุผักและผลไม้สดบางชนิด เพื่อส่งตรวจวิเคราะห์การปนเปื้อนสารเคมีทางการเกษตร จำนวน ๑๓๒ สาร ณ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

๒. กรณีพิเศษ (ตามนโยบาย) ดังนี้

๒.๑ **ทางห้องปฏิบัติการ** โดยการสุ่มเก็บตัวอย่างผลิตภัณฑ์จากสถานที่จำหน่าย เช่น ห้างสรรพสินค้า ตลาดขายส่งผัก ผลไม้สด เพื่อส่งตรวจวิเคราะห์การปนเปื้อนสารเคมีทางการเกษตร จำนวน ๑๓๒ สาร ณ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ และร่วมกับสำนักด่านอาหารและยา เก็บตัวอย่างผักและผลไม้สด ส่งตรวจวิเคราะห์สารเคมีทางการเกษตร ๒ ชนิด ที่กระทรวงสาธารณสุข มีนโยบายห้ามพบ ณ ห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรอง

๒.๒ **ตรวจสอบด้วยชุดทดสอบเบื้องต้น** โดยการสุ่มเก็บตัวอย่างผลิตภัณฑ์ที่จำหน่ายในตลาดสด และตลาดนัด เพื่อตรวจสอบการปนเปื้อนสารเคมีทางการเกษตร ตามเทศกาลต่าง ๆ เช่น เทศกาลกินเจ เทศกาลปีใหม่ เทศกาลตรุษจีน เป็นต้น

ปัญหา/อุปสรรค ในการดำเนินการการสุ่มตรวจ พืช ผักผลไม้สดมีดังนี้

๑. การดำเนินการของ ออ. ณ โรงคัดบรรจุผัก ด่านนำเข้า และสถานที่จำหน่าย ช่วยลดปัญหาสารพิษตกค้างทางการเกษตรในผักและผลไม้สด แต่ไม่สามารถจัดปัญหาการตกค้างต้นทาง (การจัดการสารเคมีทางการเกษตรตกค้าง ณ แปลงปลูก) ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดังนั้น กระทรวงสาธารณสุขจึงทำได้เพียงการกำหนดให้โรงคัดบรรจุผัก/ผลไม้สดคัดเลือกผักและผลไม้สดที่มีการรับรองมาตรฐาน GAP หรือเทียบเท่า, มีผลการตรวจวิเคราะห์สารพิษตกค้างทางการเกษตร และกำหนดการแสดงผลผักและผลไม้สดที่จำหน่าย เพื่อตรวจสอบย้อนกลับได้

๒. อัตราค่าตรวจวิเคราะห์สารพิษตกค้างทางการเกษตร จำนวน ๑๓๒ สาร ณ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ในปัจจุบันสูงมากถึง ๑๕,๐๐๐ บาทต่อตัวอย่าง และปัจจุบันยังไม่สามารถส่งตรวจวิเคราะห์สารพิษทางการเกษตร ได้แก่ paraquat และ glyphosate ซึ่งกรมวิทยาศาสตร์อยู่ระหว่างเร่งพัฒนาวิธีการตรวจวิเคราะห์ และชุดทดสอบเบื้องต้น จึงทำให้มีข้อจำกัดในการดำเนินการ

๔. อันตรายจากลวดเย็บกระดาษที่ใช้เย็บกระดาษใส่ขนมหรือลูกขนม ได้ดำเนินการเรื่องนี้หรือไม่ อย่างไร

คำตอบ : ยังไม่มีกฎหมายระบุบทบัญญัติที่ชัดเจนในการควบคุม หรือห้ามใช้ ทั้งนี้ กรมอนามัยในฐานะที่ดูแลพระราชบัญญัติการสาธารณสุข แจ้งว่าหากมีเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว จะทำการแนะนำให้แก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้อง และถ้าไม่แก้ไขหรือจะก่อให้เกิดอันตรายร้ายแรงต่อสุขภาพของประชาชน เจ้าพนักงานจะสั่งให้ผู้นั้นหยุดดำเนินการไว้ทันทีเป็นการชั่วคราวจนกว่าเจ้าพนักงานจะเห็นว่าปราศจากอันตรายแล้ว (อ้างอิง พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔๕)

๕. มีมาตรการในการตรวจสอบการใช้กล่องโฟมบรรจุอาหารที่ส่งผลเสียต่อร่างกายหรือไม่ และมีแนวคิด เสนอกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว เพื่อที่จะเป็นการให้ความคุ้มครองผู้บริโภคหรือไม่ อย่างไร

คำตอบ : ยังไม่มีกฎหมายระบุทบัญญัติที่ชัดเจนในการควบคุม หรือห้ามใช้ แต่ได้มีการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ เลิกใช้โฟม และเลือกใช้วัสดุอื่นแทนที่ไม่กระทบต่อสิ่งแวดล้อม

(ข้อมูลทางวิชาการ : กล่องโฟมบรรจุอาหารผลิตจากวัสดุพอลิเมอร์ ชนิดพอลิสไตรีน (polystyrene) ร้อยละ ๕ และมีอากาศเป็นส่วนประกอบอยู่ร้อยละ ๙๕ ซึ่งกล่องโฟมบรรจุอาหารโดยทั่วไปมีคุณภาพมาตรฐาน เป็นไปตามกฎหมาย อย่างไรก็ตาม หากนำมาใช้โดยไม่เหมาะสม เช่น บรรจุอาหารร้อนจัดและอาหารทอดน้ำมัน ร้อนจัด (อุณหภูมิเกิน ๑๐๐ องศาเซลเซียส) อาจทำให้สไตรีนปะปนออกมาได้บ้าง ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัย ๓ อย่าง คือ ไขมันในอาหาร ระยะเวลา และอุณหภูมิระหว่างการสัมผัสของอาหารกับภาชนะ)

๖. จากที่มีการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตในเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของน้ำตาล อาทิ น้ำอัดลม ชาเขียว กาแฟ เครื่องดื่มชูกำลัง และน้ำผลไม้ ปัจจุบันประชาชนมีความตื่นตัวในการบริโภคน้ำตาล จึงต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับฉลากที่ต้องระบุปริมาณน้ำตาล แต่ในปัจจุบันยังไม่มี การดำเนินเรื่องดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งพบว่าเครื่องดื่มที่จำหน่ายตามท้องตลาดระบุปริมาณน้ำตาลบนฉลากตามที่กฎหมาย กำหนด แต่ในความเป็นจริงมีการระบุปริมาณน้ำตาลที่แท้จริงโดยหลีกเลี่ยงไปใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ หรือคำศัพท์ทางวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับน้ำตาล ซึ่งประชาชนจำนวนมากไม่มีความเข้าใจคำศัพท์ ดังกล่าว และไม่ทราบว่าเครื่องดื่มมีปริมาณน้ำตาลที่แท้จริงอยู่เท่าใด ในกรณีนี้ ออย. มีมาตรการควบคุม ฉลากเครื่องดื่มเพื่อให้มีการระบุปริมาณน้ำตาลที่ชัดเจน และให้ประชาชนทั่วไปสามารถอ่านและเข้าใจ ได้ง่ายอย่างไรบ้าง

คำตอบ : ออย. ได้ออกประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ ๓๙๔) พ.ศ.๒๕๖๑ ออกตามความ ในพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ.๒๕๖๒ เรื่อง อาหารที่ต้องแสดงฉลากโภชนาการ และค่าพลังงาน น้ำตาล ไขมัน และโซเดียม แบบจีดีเอ (Guideline Daily Amount : GDAs) กำหนดให้อาหารกลุ่มเครื่องดื่มในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท ขาปรุงสำเร็จ กาแฟปรุงสำเร็จ แสดงค่าพลังงาน ไขมัน น้ำตาล และโซเดียมแบบจีดีเอ (GDAs) ต่อหนึ่งหน่วย บรรจุภัณฑ์บนฉลากด้านหน้าของผลิตภัณฑ์อาหาร เพื่อให้ผู้บริโภคสามารถใช้เป็นข้อมูล ในการตัดสินใจเลือกซื้อ และบริโภคอาหารได้อย่างเหมาะสมเพื่อช่วยป้องกันปัญหาภาวะโภชนาการเกินและโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง

๗. มีการสุ่มตรวจสอบผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง อาหารเสริม ที่จำหน่ายทางออนไลน์บ้างหรือไม่ โดยที่ผลิตภัณฑ์ที่จัดจำหน่ายนั้นได้ร้องขอให้ตรวจสอบและอนุญาตให้จำหน่ายแล้วหรือไม่ อย่างไร รวมทั้งเนื้อหาสาระสำคัญที่ใช้ในการสำคัญในการแนะนำผลิตภัณฑ์ ได้รับอนุญาตถูกต้องหรือไม่ และมีมาตรการในการลงทะเบียนมีการโฆษณาเกินจริงและการโฆษณาทำให้เกิดความเข้าใจผิดหรือไม่ อย่างไร

คำตอบ :

๑. การสุ่มตรวจเครื่องสำอาง เนื่องจากการจัดทำฉลากและโฆษณาเครื่องสำอางไม่ต้องขออนุญาตจาก ออย. ก่อน ผู้ประกอบการต้องปฏิบัติตามกรอบที่กฎหมายกำหนด ซึ่ง ออย. โดยกลุ่มควบคุมเครื่องสำอางได้ตรวจสอบโฆษณาทางสื่อต่าง ๆ รวมทั้งทางสื่อออนไลน์ และมีการสุ่มซื้อเครื่องสำอางที่ขายทางออนไลน์ส่งตรวจวิเคราะห์ด้วยพบว่าเครื่องสำอางที่โฆษณาส่วนใหญ่จัดแจ้งแล้ว เพราะผู้บริโภคสามารถตรวจสอบได้เองว่าผลิตภัณฑ์จัดแจ้งแล้วหรือไม่ ผ่านทางเว็บไซต์ ออย. หัวข้อ ตรวจสอบผลิตภัณฑ์ หรือผ่านทาง oryor smart application แต่พบว่าอาจมีการใช้ข้อความโฆษณาที่เป็นเท็จหรือเกินความจริง หรือก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับเครื่องสำอาง หรือเป็นข้อความที่แสดงสรรพคุณบำบัด บรรเทา รักษา หรือป้องกันโรค (ซึ่งเป็นสรรพคุณทางยา) ผู้โฆษณาที่ฝ่าฝืนกฎหมาย จะต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนหรือทั้งจำทั้งปรับ

๒. สำนักงานได้อาศัยอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ในการสุ่มตรวจสอบผลิตภัณฑ์เสริมอาหารที่มีการจำหน่ายในท้องตลาดเป็นประจำ ซึ่งผลการตรวจสอบพบว่า ผลิตภัณฑ์ที่มีการจำหน่ายออนไลน์ มีทั้งที่เป็นไปตามกฎหมาย และไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดไว้ กรณีตรวจพบการโฆษณาโดยไม่ได้รับอนุญาต โฆษณาเกินจริงหรือทำให้เข้าใจผิด ซึ่งไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดไว้จะดำเนินการทางปกครองโดยการระงับการโฆษณา และดำเนินการทางกฎหมายกับผู้ประกอบการดังกล่าว มีโทษทั้งการเปรียบเทียบปรับและจำคุก แล้วแต่กรณี

นอกจากนี้ ยังได้นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (ระบบ intensive watch) มาใช้ในการเฝ้าระวังโฆษณาที่ฝ่าฝืนกฎหมายกฎหมาย มีกลุ่มไลน์เครือข่ายที่ช่วยกันเฝ้าระวัง แจ้งเบาะแส และจัดการโฆษณาและที่สำคัญ ออย. ร่วมมือกับหลายหน่วยงาน เพื่อบูรณาการในการติดตามเฝ้าระวังการโฆษณา เช่น สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (กองบังคับการปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับผู้บริโภค) และ e-Marketplace ซึ่ง พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้ดำเนินการระงับโฆษณาได้กว่า ๒๕๐,๐๐๐ รายการ และได้ดำเนินคดีเปรียบเทียบปรับกับผู้กระทำผิดทั้งเจ้าของสื่อผู้โฆษณา เจ้าของผลิตภัณฑ์ และพรีเซ็นเตอร์ จำนวน ๒๘๐ คดี รวมค่าปรับ ๑,๗๒๔,๐๐๐ บาท

การดำเนินการสุ่มตรวจเฝ้าระวังผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร มีดังนี้

๑. **กรณีเฝ้าระวัง** โดยการสุ่มเก็บตัวอย่างผลิตภัณฑ์ที่มีการผลิต นำเข้า และมีการจำหน่ายในท้องตลาด เพื่อส่งตรวจวิเคราะห์การปลอมปนยาแผนปัจจุบัน (ด้านลดน้ำหนัก เสริมสมรรถภาพทางเพศ หรือรักษาโรค) ณ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ รวมทั้งการตรวจสอบการแสดงฉลากผลิตภัณฑ์ และการโฆษณาด้วย ผลการสุ่มตรวจสอบในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ พบว่าไม่ผ่านมาตรฐานร้อยละ ๒๗.๔๕ และกรณีตรวจพบการโฆษณาไม่ได้รับอนุญาต โฆษณาเกินจริง ทำให้เข้าใจผิด จะดำเนินการทั้งมาตรการทางอาญาและทางปกครอง เช่น ระงับการโฆษณา การเปรียบเทียบปรับ จำคุก หรือยกเลิกสารบออาหาร แล้วแต่กรณี

๒. กรณีพิเศษ/ฉุกเฉิน/ร้องเรียน โดยการติดตามตรวจสอบและเก็บตัวอย่างผลิตภัณฑ์ที่เป็นข่าว ได้รับการร้องเรียน หรือเป็นนโยบายของผู้บริหาร เพื่อส่งตรวจวิเคราะห์คุณภาพมาตรฐาน หรือ การปลอมปนยาแผนปัจจุบัน กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ หรือห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรอง (กรณีที่ต้องการผลเร่งด่วน) รวมทั้งการตรวจสอบการแสดงฉลากผลิตภัณฑ์ และการโฆษณา (แล้วแต่กรณี) ทั้งนี้ หากพบไม่เป็นไปตามกฎหมาย จะดำเนินการทางกฎหมายกับผู้ฝ่าฝืน รวมทั้งใช้มาตรการทางปกครองร่วมด้วย (แล้วแต่กรณี)

๘. มีการสุ่มติดตามตรวจสอบผลิตภัณฑ์ที่ได้รับเครื่องหมายรับรอง โดยมีกระบวนการผลิตที่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่ได้รับอนุญาตหรือไม่ อย่างไร และหากพบว่าไม่ถูกต้องตามที่ได้รับอนุญาต จะมีมาตรการดำเนินการอย่างไร

คำตอบ :

การสุ่มตรวจผลิตภัณฑ์ที่ได้รับเครื่องหมายรับรอง เป็นภารกิจหลักที่ อย. ดำเนินการทุกปี โดยมีแผนการเฝ้าระวังผลิตภัณฑ์สุขภาพ ณ สถานที่ผลิต/นำเข้า/จำหน่าย รวมถึงตรวจสอบสถานประกอบการ และตรวจสอบฉลาก เพื่อเป็นการยืนยันว่า ยังปฏิบัติตามที่ได้รับอนุญาตหรือตามที่กฎหมายกำหนด ผลการดำเนินงานใน พ.ศ.๒๕๖๒ ได้ตรวจสอบเฝ้าระวังผลิตภัณฑ์สุขภาพ สถานประกอบการ ฉลาก และโฆษณา รวม ๓๗๖,๐๖๗ รายการ พบว่า ดำเนินการถูกต้องรวมร้อยละ ๙๓.๖๗

โดยในแต่ละปี อย. มีแผนการตรวจสอบเฝ้าระวังสถานประกอบการ (ทั้งที่ผลิต นำเข้า และจำหน่าย) ผลิตภัณฑ์สุขภาพ และฉลาก หลังออกสู่ตลาด เพื่อเป็นการยืนยันว่า ผู้ประกอบการหรือผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ได้รับอนุญาตจาก อย. ไปแล้ว ยังปฏิบัติตามที่ได้รับอนุญาตหรือตามที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ ทั้งนี้ หากพบว่าไม่เป็นไปตามกฎหมาย จะดำเนินการทางกฎหมาย (ทางอาญาโดยการเปรียบเทียบปรับและทางปกครองโดยพักใช้เพิกถอนอนุญาต) แก่ผู้ประกอบการดังกล่าว รวมทั้งใช้มาตรการทางปกครอง เช่น การสั่งระงับการผลิต นำเข้า การประกาศผลการตรวจพิสูจน์ การขอให้เรียกคืนผลิตภัณฑ์จากท้องตลาดแล้วแต่กรณี

๙. นโยบายของรัฐบาลในการเตรียมเสนอกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยเฉพาะการปลดล็อก “พืชกระท่อม” ออกจากบัญชีแนบท้ายของพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.๒๕๒๒ มีความเห็นอย่างไร

คำตอบ :

กรณีถอดพืชกระท่อมออกจากยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่ามีข้อดี-ข้อเสีย ดังนี้ **ข้อดี** ได้แก่

๑. พัฒนาเป็นพืชเศรษฐกิจได้

๑.๑ ใช้ประโยชน์ในการเป็นยาแผนปัจจุบัน ผลิตภัณฑ์สมุนไพร อาหาร

๑.๒ เป็นไม้ยืนต้น โตเร็ว มีความเหมาะสมในการแปรรูปเป็นเครื่องเรือน หรือเพื่อใช้ในการก่อสร้าง

๑.๓ ธรรมชาติของพืชกระท่อม ขึ้นได้ดีในพื้นที่ชื้นแฉะ พื้นที่ป่าดิบชื้นระดับต่ำพื้นที่ริมลำธาร ที่ราบดินตะกอน ป่าพรุ ควรส่งเสริมให้มีการปลูกเป็นป่าต้นน้ำ โดยเฉพาะในเขตพื้นที่อุทยานต่าง ๆ เพื่อชะลอการไหลบ่าของน้ำท่วม น้ำป่า มิให้สร้างความเสียหายหรือจำกัดพื้นที่เพียงบางจุด

๒. การใช้ทางการแพทย์หรือการศึกษาวิจัยกระทำได้ง่ายขึ้น

๓. การใช้ตามวิถีชาวบ้าน สามารถกระทำได้เลย

ข้อเสีย ได้แก่

๑. อาจมีการนำไปใช้ในทางที่ผิด เช่น น้ำดื่มกระป๋องที่มีการผสมวัตถุเสพติดอื่น เป็นต้น
๒. มีฤทธิ์เสพติด ดังนั้นจำเป็นต้องมีมาตรการจัดการและแนวทางการรักษาบำบัดผู้เสพติด

โดยสรุป คือ กระป๋องสามารถปลดล็อกได้ ซึ่งหากมีการถอดพีชกระป๋องออกจากยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ จริง ควรมีการเตรียมการรองรับเพื่อจัดการผลกระทบ ดังนี้

๑. การนำพีชกระป๋องไปใช้ประโยชน์เป็นยา ผลิตภัณฑ์สมุนไพร อาหาร จะต้องมีการดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๒. ควรมีมาตรการในการป้องกัน ป้องปราม มิให้นำพีชกระป๋องไปแปรสภาพเป็น 4x100

๓. ควรมีมาตรการรองรับในการบำบัดรักษาผู้เสพติดหรือมีมาตรการป้องกันการนำไปใช้เสพติด

๔. อาจพิจารณาควบคุมพีชกระป๋องภายใต้ พรบ. คุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ.

๒๕๕๒

๑๐. เยาวชนอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี จะต้องถูกจำกัดการเข้าถึงโพสต์ของผลิตภัณฑ์อาหารเสริมที่เกี่ยวกับการลดน้ำหนักและการศัลยกรรมเสริมความงาม เนื่องจากบรรดาศิลปิน นักแสดง และกลุ่มคนที่มีอิทธิพลในสังคมออนไลน์ (Influencer) นิยมโพสต์รูปตัวเองในลักษณะของผลติจากการใช้ผลิตภัณฑ์อาหารเสริมที่เกี่ยวกับการลดน้ำหนักและการศัลยกรรมเสริมความงาม พร้อมอวดอ้างสรรพคุณของสินค้าเหล่านั้น เป็นสาเหตุให้เยาวชนอยากลองใช้ผลิตภัณฑ์ดังกล่าว อีกทั้งต้องการให้ตนเองเหมือนกับบุคคลเหล่านั้น และยังจงใจเยาวชนด้วยการบรรยายสรรพคุณเกินจริงกระตุ้นยอดขายด้วยการมีส่วนลดให้ อย. ได้ดำเนินการเรื่องดังกล่าวหรือไม่ อย่างไร

คำตอบ :

กรณีดังกล่าวเป็นข้อเสนอแนะที่ดี แต่การจำกัดการเข้าถึงโพสต์ต่าง ๆ เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพเป็นไปได้ยาก ไม่สามารถทำได้กับทุกโพสต์ และเป็นมาตรการปลายเหตุ ซึ่งกรณีของเยาวชนมีพฤติกรรมค้นหาข้อมูลต่าง ๆ ด้วยตนเองผ่านโทรศัพท์มือถือ และมักเชื่อสิ่งที่ตนเองรับรู้ผ่านทางสื่อออนไลน์

ในส่วนของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา มีการดำเนินการ ดังนี้

๑. **ดำเนินการเชิงรุก** โดยการตรวจสอบเฝ้าระวัง ซึ่ง อย. ดำเนินการร่วมกับเครือข่าย และนำเทคโนโลยีมาช่วย กรณีเรื่องที่มีผลกระทบสูง แต่ยากที่จะหาผู้กระทำผิด อย. จึงจะประสานตำรวจหาข้อมูลเชิงลึก สืบหา ทะลายแหล่ง และมุ่งเน้นการเผยแพร่ข้อมูลการตรวจสอบและปราบปรามผู้กระทำการฝ่าฝืนกฎหมายให้ประชาชนรับรู้ในวงกว้างมากที่สุด เพื่อให้เยาวชนได้รับรู้และตระหนักถึงภัยอันตรายในรูปแบบต่าง ๆ ของผลิตภัณฑ์สุขภาพ นอกจากนี้ ยังมีการให้ข้อมูลความรู้ทั้งเรื่องข้อเท็จจริงของผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร และข่าวปลอมลักษณะต่าง ๆ กับเยาวชนในโรงเรียนผ่านโครงการ อย.น้อย ด้วย

๒. **ดำเนินการเชิงรับ** โดยการเปิดศูนย์รับเรื่อง ร้องเรียน รวมทั้งมีการเฝ้าระวัง และ อย. ได้มีการแก้ไขปัญหา ประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้กับผู้บริโภค ทำสื่อ ทำคลิปวิดีโอแจ้งเตือนภัยสร้างความตระหนักให้กับผู้บริโภค (อยู่ใน oryor.com) ทำข่าวลาดน้ำหนักอันตราย ส่วนในเรื่องดาราศิลปิน ได้ทำหนังสือไปที่ช่องต้นสังกัดว่าการกระทำดังกล่าวผิดกฎหมาย หากพบว่ายังมีการโฆษณาอยู่ อย. ได้ดำเนินการเปรียบเทียบปรับ และดำเนินคดีไปแล้วมากกว่า ๕๐ ราย

๑๑. มีความเห็นอย่างไร หากฝ่ายนิติบัญญัติจะเปลี่ยนจาก “คลายล็อก” เป็น “ปลดล็อก” พืชเสพติด เช่น กัญชา กัญชง พืชกระท่อม เป็นต้น

คำตอบ :

“กัญชา” จัดเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ แต่ตาม พรบ.ยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้ดำเนินการ “คลายล็อก” ในระดับหนึ่งแล้ว โดยเปิดให้สามารถใช้ประโยชน์ทางการแพทย์และเพื่อการศึกษาวิจัยได้ ในขณะที่ “กัญชง” ปัจจุบันแม้จัดเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ เช่นเดียวกับกัญชา แต่การดำเนินการในปัจจุบันก็เสมือนได้ “ปลดล็อก” ในระดับหนึ่งแล้ว โดยจะเห็นได้จาก ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๖๒ กำหนดว่าผลิตภัณฑ์จากกัญชง ได้รับการยกเว้นให้ไม่ต้องจัดเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ ดังต่อไปนี้

๑. Cannabidiol หรือ CBD ที่สกัดจากกัญชง ซึ่งมีความบริสุทธิ์ $\geq 99\%$ โดยมี THC < 0.01 โดยน้ำหนัก
 ๒. สารสกัดหรือผลิตภัณฑ์จากสารสกัดที่มี CBD เป็นส่วนประกอบหลัก และมี THC < 0.2 โดยน้ำหนักซึ่งเป็นยาหรือผลิตภัณฑ์สมุนไพร
 ๓. เมล็ดกัญชง (hemp seed) หรือน้ำมันจากเมล็ดกัญชง (hemp seed oil) ซึ่งเป็นอาหาร
 ๔. น้ำมันจากเมล็ดกัญชง (hemp seed oil) หรือสารสกัดจากเมล็ดกัญชง ซึ่งเป็นเครื่องสำอาง
 ๕. เปลือกแห้ง แกนลำต้นแห้ง เส้นใยแห้ง และผลิตภัณฑ์
- โดยภายในระยะเวลา ๕ ปีแรก นับแต่วันที่ประกาศนี้มีผลใช้บังคับ การยกเว้นตามข้อ ๒ - ๔ ให้ใช้บังคับเฉพาะกับการผลิตภายในประเทศ ของผู้รับอนุญาตตามกฎหมายนั้น ๆ

โดยสรุป Cannabis ถูกควบคุมเป็นยาเสพติดให้โทษ ตามอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ.๑๙๖๑ การแก้ไขกฎหมาย จะต้องสอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติ และกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศที่ประเทศไทยมีข้อตกลงอยู่ หากจะดำเนินการแก้ไขพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.๒๕๖๒ โดยตัด “กัญชา” ออกจากมาตรา ๗ (๕) เห็นสมควรให้มีพระราชบัญญัติที่ควบคุม กัญชา กัญชง ที่มีมาตรการควบคุมไม่ต่ำกว่าที่อนุสัญญาสหประชาชาติกำหนดไว้

๑๒. ความแตกต่างระหว่างเลขที่อาหาร ยา และเลขที่จดทะเบียน มีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

คำตอบ :

ออย. ดูแลรับผิดชอบ ๖ ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ อาหาร ยา เครื่องสำอาง เครื่องมือแพทย์ วัตถุอันตรายที่ใช้ในบ้านเรือน และยาเสพติด ที่ใช้ในทางการแพทย์ และผลิตภัณฑ์สมุนไพร โดยแบ่งเลข ออย. ตามผลิตภัณฑ์สุขภาพ ๒ กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ ๑ เป็นผลิตภัณฑ์ที่ไม่มีข้อความว่า ออย. และเลขกรอบสี่เหลี่ยมในสัญลักษณ์เลข ออย. ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ยา เครื่องสำอาง และ วัตถุเสพติด

กลุ่มที่ ๒ เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีข้อความว่า ออย. และเลขกรอบสี่เหลี่ยมในสัญลักษณ์เลข ออย. ได้แก่ ผลิตภัณฑ์อาหาร วัตถุอันตราย และเครื่องมือแพทย์

ตัวอย่างเลข ออย. ในแต่ละผลิตภัณฑ์

ผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ต้องมีเครื่องหมาย ออย. VS **ผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ไม่มีเครื่องหมาย ออย.**

- ผลิตภัณฑ์อาหาร
- เครื่องมือแพทย์ที่ต้องมีใบอนุญาต
- วัตถุอันตรายที่ใช้ในบ้านเรือน
- ยา และเครื่องสำอาง
- เครื่องมือแพทย์ที่ต้องแจ้งรายการละเอียด
- เครื่องมือแพทย์ทั่วไป
- วัตถุอันตรายที่ใช้ในบ้านที่ต้องมีเลขที่รับแจ้ง

ไม่มี ออย. แต่ต้องมีเลขที่จดแจ้ง หรือลงทะเบียนยา

๑๓. ความเสี่ยงของผู้บริโภคจากผลิตภัณฑ์ในการควบคุมของ ออย. ที่ผลิตและจำหน่ายตามท้องตลาดทั่วไปเพื่อเป็นการแจ้งเตือนผู้บริโภคให้ระมัดระวังตรวจสอบก่อนเลือกซื้อและบริโภคผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องชนิดใดเป็นพิเศษหรือไม่ รวมทั้งมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริโภคในการเลือกซื้อและใช้สินค้าอย่างถูกต้อง เหมาะสม และเกิดความปลอดภัยหรือไม่

คำตอบ :

ผลิตภัณฑ์ในการกำกับดูแลของ ออย. มีเป็นจำนวนมาก ทั้งที่ผลิตในประเทศและนำเข้าจากต่างประเทศ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยามีการดูแลทุกขั้นตอน หากมีปัญหาใด ๆ เกิดขึ้นที่ส่งผลต่อความปลอดภัยของผู้บริโภคจะมีการแจ้งเตือนทันที เช่น ผลิตภัณฑ์อาหารที่มีส่วนผสมของสารอันตราย โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร ผลิตภัณฑ์ยาปนเปื้อนสารที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ ผลิตภัณฑ์สุขภาพที่โฆษณาเกินจริง เป็นต้น โดยมีการจัดทำสื่อในรูปแบบของข่าว สกู๊ปข่าว เผยแพร่ทางสื่อทุกแขนง รวมทั้งสื่อออนไลน์ของ ออย. (Facebook Twitter Line FDAThai) นอกจากนี้ ยังเผยแพร่ผ่านเครือข่ายภาคประชาชน และเครือข่ายในพื้นที่ด้วย

สื่อที่เผยแพร่เตือนภัย นอกจากจะให้ข้อมูลผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ควรระวังแล้ว ในขณะเดียวกันยังแนะนำให้ผู้บริโภครู้จักช่องทางตรวจสอบเลข อย. ผ่านทางเว็บไซต์ www.fda.moph.go.th www.oryor.com แอปพลิเคชัน Oryor Smart App อย.ตรวจเลข Line และ Facebook FDAThailand เพื่อให้ผู้บริโภคสามารถตรวจสอบด้วยตนเองว่าผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ใช้อยู่ได้รับอนุญาตจาก อย. หรือไม่ รวมทั้งแนะนำให้ผู้บริโภครู้จักการตรวจสอบข่าวปลอมผ่านแอปพลิเคชัน อย. เช็ค ชัวร์ แชร์ ด้วย

๑๔. กฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของ อย. มีปัญหาในการบังคับใช้หรือไม่ และควรมีการแก้ไขหรือไม่อย่างไร

คำตอบ :

๑. เนื่องจากพระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. ๒๕๕๘ มิได้บัญญัติให้มีใบอนุญาตสถานที่ด้านเครื่องสำอาง เมื่อเจ้าหน้าที่ตรวจสอบพบว่าสถานที่ที่บกพร่อง ไม่สอดคล้องกับข้อกำหนดตามกฎหมาย เจ้าหน้าที่ไม่อาจระงับการใช้สถานที่ดังกล่าว เพื่อปรับปรุงให้ถูกต้อง ปัจจุบันมีเพียงโทษปรับห้าหมื่นบาทเท่านั้น ดังนั้น จึงสมควรปรับปรุงพระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อกำหนดให้มีการขอใบอนุญาตสถานประกอบการด้านเครื่องสำอาง

๒. เนื่องจาก ร่างพระราชบัญญัติอาหาร (ฉบับที่..) พ.ศ. อยู่ระหว่างการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และจะเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อรายละเอียดที่ปรับปรุงแก้ไขในลำดับต่อไป ดังนั้น ขอการสนับสนุนให้ความเห็นชอบ ร่างพระราชบัญญัติอาหาร (ฉบับที่..) พ.ศ. หรือ ให้ข้อเสนอแนะต่อการเสนอให้ผ่านความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา

ประเด็นสำคัญในการแก้ไข : บทกำหนดโทษ

พ.ร.บ.อาหาร 2522	ร่างพ.ร.บ.อาหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
<ul style="list-style-type: none"> • หลักการเดิมของบทกำหนดโทษ จำคุก 1 ปี มีโทษปรับ 10,000 บาท 	<ul style="list-style-type: none"> • หลักการใหม่ของบทกำหนดโทษ จำคุก 1 ปี มีโทษปรับ 100,000 บาท

หลักการกำหนดโทษ

- คำนึงถึงสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันร่วมกับความร้ายแรงของพฤติการณ์ โดยเพิ่มโทษปรับตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 จำนวน 10 เท่า ตามแนวทางเดียวกับประมวลกฎหมายอาญา
- ปรับปรุงแก้ไขอำนาจ เปรียบเทียบปรับ ให้เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย มีอำนาจเปรียบเทียบปรับผู้กระทำความผิด กรณีที่มีโทษปรับสถานเดียวหรือมีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีได้

เพิ่มเติม

หลักการ

กระบวนการพิจารณาอนุญาตอาหาร (หมวด 2/1 มาตรา 19/1-19/5) APPROVED

- กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการพิจารณาอนุญาตอาหาร (หลักเกณฑ์ในการติดตาม ตรวจสอบ หรือเฝ้าระวังอาหาร)
- กำหนด อัตราค่าใช้จ่ายสูงสุด และ ค่าใช้จ่ายที่จะจัดเก็บ
- กำหนด อัตราค่าขึ้นบัญชีสูงสุด และ ค่าขึ้นบัญชีที่จะจัดเก็บ
- หลักเกณฑ์ใน การรับเงิน และ การจ่ายเงิน

การพิจารณาประเมินความปลอดภัยรวดเร็วขึ้น
ผู้ประกอบการมีส่วนรับผิดชอบค่าใช้จ่าย ตามหลักการ

“Who did, Who pay”

รายนามคณะเดินทาง

กรรมการ

๑. พลเอก วสันต์ สุริยมงคล	กรรมการ
และประธานคณะอนุกรรมการ
ด้านการคุ้มครองผู้บริโภค
๒. นายถนัด มานะพันธุ์นิยม	เลขานุการคณะกรรมการ
และรองประธานคณะอนุกรรมการ
ด้านการคุ้มครองผู้บริโภค คนที่หนึ่ง
๓. นายจัตตุรงค์ เสริมสุข	กรรมการ
และรองประธานคณะอนุกรรมการ
ด้านการคุ้มครองผู้บริโภค คนที่สาม

อนุกรรมการด้านการคุ้มครองผู้บริโภค

๔. นายสุวรรณ เลิศปัญญาโรจน์	สมาชิกวุฒิสภา
และที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๕. พลเอก เสรี วงศ์ประจิตร	อนุกรรมการ
๖. พันตำรวจเอก ประทีป เจริญศิลป์	อนุกรรมการ
๗. นายวิทยา แจ่มกระจ่าง	อนุกรรมการ
๘. นายสุทธิศักดิ์ ภัทรมานะวงศ์	อนุกรรมการ
๙. นางสาวพรพรรณ มณีสถิตย์	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๐. รองศาสตราจารย์เทวี โปธิผละ	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๑. นายพิษณุ จตุรภัทรไพบูลย์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๒. นายธนรัชต์ พสงค์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๓. นางสาววิลาวัลย์ ธรรมชาติ	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๔. นายวิฑูรย์ วงษ์สวัสดิ์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๕. พลโท ชัย พรหมบาง	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๖. นางสาวปวรนันท์ ธัมมัญญุตานันท์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๗. นายณรงฤทธิ์ ทิพย์อาสน์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๘. นายอินธนนต์ เหล็กนวลชูสิน	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

คณะกรรมการ

๑๙. นางสาวสิริกร วัชรฤกษ์

๒๐. นายสุรชนน รักสนิท

เลขานุการประจำคณะกรรมการ

ผู้ช่วยผู้ดำเนินงานสมาชิกวุฒิสภา

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการ

๒๑. นายวีรศักดิ์ เทียนทอง

๒๒. นายจิตรภาณุ ปันศิริ

นิติกรปฏิบัติการ

นักวิชาการสนับสนุนงานวิชาการ
